

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله

احکام
فہنائی مجازی

حدیثی از حضرت جواد الائمه علیه السلام مناسب فضای مجازی و رسانه‌ای!

حضرت امام محمد تقی (ع) فرمود:

«هرکس به حرف‌های سخنرانی گوش سپارد (و علاقمند و متمایل به او باشد) بنده او شده است؛ پس اگر آن سخنور از خدا (و معارف و احکام او) سخن بگوید، شنونده، خدا را عبادت کرده است، و اگر آن فرد از زبان ابلیس (و هوی و هوس) سخن بگوید، شیطان را بندگی نموده است.»

هر کدام از ما، دقایقی طلایی و ساعاتی بازنگشتنی از زندگی خویش را در رسانه‌های وب محور - همچون "تلگرام"، "واتساپ" و "اینستا" - یا در حال تماشای شبکه‌های تلویزیونی و ماهواره ای می گذرانیم.

پس شایسته است که از موعظه امام جواد - علیه السلام - پند گیریم و ببینیم که دل و جان خود را به "حرف‌های خدایی" داده ایم، یا عمر گرانبهایه را "پای سخن ابلیس" صرف می کنیم؟

نظر مراجع عظام تقلید درباره استفاده از شبکه های مجازی

استفتاء مراجع تقلید در مورد استفاده از شبکه های اجتماعی

- مقام معظم رهبری: به طور کلی استفاده از شبکه های اجتماعی و مانند آن اگر مستلزم مفسده (مانند ترویج فساد، نشر اکاذیب و مطالب باطل) بوده و یا خوف ارتکاب گناه باشد و یا موجب تقویت دشمنان اسلام و مسلمین شود و یا خلاف قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی باشد جایز نیست. و تشخیص موضوع بر عهده مکلف می باشد.

- آیت الله مکارم شیرازی: اگر یقین دارید که سود آن متعلق به صهیونیست هاست باید از آن اجتناب کنید در غیر این صورت چنانچه خلاف مقررات نباشد و یقین داشته باشید استفاده نامشروعی از آن نمی شود مانعی ندارد.

- آیت الله نوری همدانی: بسمه تعالی، سلام علیکم، در این امور به دفتر مقام معظم رهبری مراجعه شود.

نظر مراجع عظام تقلید درباره استفاده از شبکه های مجازی

استفتاء مراجع تقلید در مورد استفاده از شبکه های اجتماعی

فی گلپایگانی: به طور کلی استفاده از فضاهای مجازی برای جهات مشروع و موجب فساد عقیده و اخلاق نشود بلکه بتوان از آن در جهت تبلیغ و ترویج معارف دین و مذهب مانعی ندارد، بلکه مطلوب است، اما رفتن در سایت هایی که باعث فساد عقیده و فساد اخلاق و یا ترویج باطل باشد، حرام است. مؤمنین باید در چنین مواردی با اهداف متعددی فعالیت می کنند و اندیشه های گمراه کننده خود را تبلیغ و پراکنند، با همین وسائل و همین فضا، به شبهات آنها پاسخ دهند و احکام اسلام و احکام بیت علیهم السلام را به همگان، ابلاغ کنند و در این خصوص از علماء اعلام و اهل کلام کمک بگیرند.

طاهری: استفاده از هر سایتی که خلاف اخلاق و یا خلاف دین باشد و یا بدآموزی، حرام است و خطر آن زیاد است.

دق روحانی: عضویت در این قبیل سایتها و شبکه های اجتماعی اگر موجب اعمال و دین نگردد، بلامانع است.

جمع بندی حکم استفاده از شبکه های اجتماعی

بنابراین استفاده از شبکه های اجتماعی و پیام رسان در سه صورت جایز نیست و الا اشکالی ندارد:

۱- مستلزم مفسده مانند نشر اکاذیب یا ترویج فساد و ... شود.

۲- موجب تقویت دشمن اسلام مانند صهیونیسم شود.

۳- خلاف قانون باشد.

اگر سه مورد بالا نبود استفاده شبکه های اجتماعی و پیام رسان مانند تلگرام و اینستاگرام و ... اشکالی ندارد.

آیا نرم افزارها هم به مثابه کالا هستند و حکم خرید کالای ایرانی

در اینجا هم وجود دارد؟

مقام معظم رهبری: حکم خرید کالای دشمنان که به نحوی کمک به آنها محسوب می شود تحت عنوان «اعانه‌ی ظالم» شامل اینجا نیز می شود؛ یعنی ما با خریداری یک نرم افزار، خدماتی به آنها برسانیم یا به نحوی از این نرم افزارها استفاده کنیم که سودش به جیب آنها برود، مثل برخی برنامه‌ها که اصل ورود به آنها و تعداد استفاده‌کنندگان از آنها برای صاحبش مفید است، همین ورود به برنامه هم حرام می شود. بنابراین فرقی نمی کند که این کالا سخت افزار باشد یا نرم افزار و این توصیه‌ای که گفته اند اگر کالایی مشابه داخلی دارد، از کالای خارجی استفاده نکنید، شامل نرم افزارها هم می شود و باید از نرم افزار داخلی استفاده کنید.

حکم استفاده از فیلتر شکن

آیت الله العظمی خامنه ای: بطور کلی این گونه امور تابع قوانین و مقررات مربوطه می باشد و تخلف از آن جایز نیست.

آیت الله العظمی مکارم شیرازی: پاسخ: این کار در صورتیکه مخالف قوانین و مقررات حکومت اسلامی باشد جایز نیست ولی بر مراکز علمی لازم است امکان استفاده از منابع علمی سالم را برای دانشجویان فراهم کنند

آیت الله العظمی نوری همدانی: به صورت کلی اگر تخلف از قوانین نظام اسلامی باشد، تخلف از قوانین شرعا جائز نیست.

آیت الله العظمی سیستانی: پاسخ: اگر خلاف مقررات و قوانین نظام جمهوری اسلامی باشد جایز نیست.

پرسش: برخی از سایتهای خبری فیلتر شده‌اند. این در حالی است که برخی افراد به سبب موقعیت شغلی، مثل خبرنگاران باید به این سایتهای رجوع کنند و اخبار و اطلاعات کسب کنند. معمولاً این اخبار در سایتهای مجاز نیز وجود ندارد. حکم شرعی استفاده از سایتهای فیلتر شده برای کسانی که ضرورت شغلی آنها ایجاب می کند از این سایتهای استفاده کنند چیست؟

پاسخ: به طور کلی، استفاده از فیلتر شکن تابع قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی می باشد و تخلف از مقررات جایز نیست

سؤال: استفاده از فیلتر شکن تلگرام برای اغراض صحیح و جایز ، چه حکمی دارد ؟

پاسخ:

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله العظمی خامنه ای (حفظه الله تعالی) : بطور کلی ملاک در این گونه امور قانون و مقررات مربوطه می باشد و باید طبق شود و تخلف از آن جایز نیست.

آیت الله العظمی سیستانی (حفظه الله تعالی) : اگر از استفاده آن در حرام (مانند دیدن صحنه های آن عمل لخت و نیمه لخت) ایمن باشد و خلاف مقررات نظام نباشد، برای استفاده شخصی اشکال ندارد.

احکام فضای مجازی

۱. اگر کسی در اینترنت محتویات مستهجن یا تصاویر خصوصی دیگران را تولید یا منتشر نمی‌کند، اما دیگران را به انجام این کار تشویق یا ترغیب می‌کند؟

۲. اگر نرم افزار یا داده الکترونیکی که استفاده حلال و حرام دارد، به قصد حرام در اینترنت قرار دهد، حکم او چیست؟

۳. با توجه به فضای باز اینترنت، قرار دادن اطلاعاتی که از آن‌ها می‌توان در عملیات خرابکارانه استفاده کرد، چگونه است؟ که اگر مثلاً فلانی نگذارد، دیگری می‌گذارد؟

۴. با توجه به قابلیت آسان امکان تغییر اطلاعات شخصی (اعم از اطلاعات خصوصی، صوت، تصویر) در فضای مجازی اگر کسی اطلاعات دیگری را به صورت تفننی یا سرگرمی تغییر دهد، حکم او چیست؟

۵. اگر کاربران از خدمات اینترنتی ارائه شده در راه حرام استفاده نمایند؛ تکلیف کسانی که این خدمات را ارائه می‌دهند، چیست؟

۶. اگر شخصی برنامه نرم افزاری تولید کند، اما دیگران از آن در حرام استفاده کنند، تکلیف چیست؟

آیت الله العظمی خامنه ای

جواب ۱: دعوت و تشویق به منکر حرام است.

جواب ۲: جایز نیست. (شماره استفتاء: ۵۳۵۲۹۴)

جواب ۳: موارد مختلف است.

جواب ۴: اگر مستلزم ورود به حریم خصوصی در فضای مجازی باشد جایز نیست. در غیر این صورت، موارد مختلف دارد.

جواب ۵ و ۶: اگر بدانند در راه حرام استفاده می شود، ارائه آن جایز نیست. ولی اگر خدمات ارائه شده و برنامه تولید شده، مورد استفاده افراد مختلف قرار می گیرد که بعضی از آن ها استفاده حرام داشته باشند، و ارائه دهنده به قصد استفاده حرام ارائه نداده باشد گناهی نکرده است.

آیت الله العظمی سیستانی

جواب ۱ و ۲ و ۳: در فرض سؤال جایز نیست.

جواب ۴: تغییر اطلاعات شخصی افراد، بدون اذن از صاحبان آن جایز نیست.

جواب ۵ و ۶: چنانچه خدمات یا نرم افزار مذکور مشترک بوده و به قصد استفاده و انتفاع حلال برای کاربران عرضه می شود، ولی کاربران از آن استفاده حرام می کنند، وزر و وبال و گناه آن بر عهده کاربران است و تکلیفی جز امر به معروف و نهی از منکر با رعایت شرایط آن، بر عهده عرضه کنندگان خدمات اینترنتی یا پدید آورندگان نرم افزارهای رایانه ای نمی باشد. (شماره استفتاء

۱۳۶۸ مورخ ۱۸/۱۱/۹۳)

آیت الله العظمی مکارم

جواب ۱: مرتکب معصیت می‌شود و باید از گناه خود توبه نماید.

جواب ۲: اگر به قصد حرام باشد باید به صورت جدی اجتناب شود ولی اگر جنبه مشترک دارد و می‌توان از آن استفاده صحیح کرد مسئولیت به گردن کسانی است که از آن سوء استفاده می‌کنند.

جواب ۳ و ۴: کپی رایت: این کار جز با رضایت تولیدکنندگان اصلی آن جایز نیست، مگر در صورتی که از کفار حربی باشند.

جواب ۵: اگر جنبه مشترک دارد و می‌توان از آن استفاده صحیح کرد مسئولیت به گردن کسانی است که از آن سوء استفاده می‌کنند.

جواب ۶: مسئولیت به گردن کسانی است که از آن سوء استفاده می‌کنند

احکام ارتباط با نامحرم در فضای مجازی

آیا در گفتگوی زن و مرد نامحرم، فرقی بین گفت و گوی مستقیم و از راه دور هست؟
 همه مراجع: خیر، هیچ تفاوتی در حکم نمی‌کند و در هر دو مورد، اگر با قصد لذت و ترس افتادن به حرام باشد، اشکال دارد. (آیات عظام امام خمینی، خامنه‌ای، مکارم شیرازی، بهجت، تبریزی، نوری همدانی، فاضل لنکرانی، وحید خراسانی، صافی گلپایگانی، سیستانی.)

سوال:

آیا چت کردن با جنس مخالف و صحبت با نامحرم به شکل صوتی، تصویری یا نوشتاری و نیز فالو یا لایک کردن جنس مخالف در فضای مجازی حرام است؟

پاسخ:

همه ی مراجع: به طور کلی ارتباط با نامحرم که مستلزم مفسده بوده یا خوف وقوع در حرام در میان باشد، جایز نیست.

حکم چت کردن با جنس مخالف چیست؟

پاسخ: ارتباط با نامحرم (حضوری، ارسال پیامک، و چت کردن) در صورتی که قصد لذت باشد (حتی عاطفی)، یا ترس و خوف به گناه افتادن باشد (حتی در آینده نزدیک) یا مفسده ای داشته باشد حرام است. ترس به گناه افتادن در چت کردن یعنی اگر بترسید در ادامه به گناه آلوده شوید. ممکن است چت کردن در ابتدا شرایط چت کردنی که گناه محسوب می شود را نداشته باشد؛ ولی مشخص باشد و به صورت معمول افرادی که اقدام به چت کردن می کنند، در ادامه و بعد از مدتی به گناه آلوده می شوند، در این صورت نیز چت کردن حرام است و نباید آن را آغاز نمود.

حکم ارتباط تلفنی و چت با زن شوهر دار چیست؟

پاسخ:

از نظر شرع مقدس اسلام، هر گونه ارتباط بین زن و مرد نامحرم، اعم از ارتباط مستقیم و غیر مستقیم، اگر با قصد لذت (جنسی و عاطفی) باشد یا خوف فتنه و ترس افتادن به گناه در آن ارتباط وجود داشته باشد، جایز نبوده و اشکال دارد. و بدیهی است که گناهان مراتب و درجات مختلفی دارند و در این بین ارتباط با زن شوهر دار از گناهانی است که عقوبت سنگینی را در پی دارد.

ارتباط با جنس مخالف

ارتباط با جنس مخالف

سوال : من هر وقت با شوهرم مشاجره می‌کنم به چت پناه می‌برم و با جنس مخالف چت می‌کنم. کلمات عاطفی آنها به من تسکین می‌دهد. این ارتباط چتی، جبران کم کاری شوهرم می‌شود.

آیا این کار برای من اشکالی دارد؟

ناگفته نماند که بعد از آشتی با شوهرم آن مرد بیگانه را کنار می‌گذارم؟

♦♦♦♦♦
جواب
♦♦♦♦♦

به طور کلی هر نوع گفتگو با جنس مخالف (چت، ایمیل، نامه نگاری و....) اگر با قصد لذت یا ترس افتادن به حرام یا فراهم آمدن زمینه فساد باشد؛ اشکال دارد [۱]

کلاً گفتگو کردن (چت کردن، تلفنی، حضوری و غیره) با نامحرم اگر انسان به گناه بیفتد جایز نیست که در این مواقع که با نامحرم از روی عاطفی صحبت می‌کنند، یقیناً مفسده دارد.

حکم چت کردن با شخصی که از جنسیت او بی اطلاع هستیم را بفرمائید. در صورت اطمینان از جنسیت چطور؟

پاسخ همه مراجع: در هر دو صورت اگر خوف وقوع حرام است جایز نیست.

www.jonbeshnet.ir

عده ای از جوانان خدمت حضرت علامه حسن زاده آملی رسیدند

و از ایشان خواستند که آن ها را نصیحتی بفرمایند.

علامه فرمودند:

سعی کنید با نامحرم رابطه نداشته باشید

چه زن باشد چه مرد!!

گفتند: آقا مگر مرد هم نامحرم می شود؟

علامه فرمودند:

هر کسی با خدا ارتباط ندارد

نامحرم است.

حکم شوخی با نامحرم در تلگرام و فضای مجازی

آیت الله مکارم شیرازی: شوخی کردن با نامحرم در فضای مجازی در صورتی که دارای مفسده یا با ريبه همراه باشد يا باعث تحريك شهوت بشود حرام است و شايسته است مومنين از چنين اموري خودداري كنند.

آیت الله خامنه ای: شوخی با نامحرم در فضای مجازی اگر جملات رد و بدل شده ريبه آور (همراه با لذت جنسی) نباشد و مفسده نداشته باشد اشکالی ندارد. البته چون غالباً این موارد با ريبه یا مفسده همراه است بهتر است مومنين از چنين اموري پرهيز كنند.

سایر مراجع تقلید: شوخی کردن با نامحرم اگر با قصد لذت (جنسی) باشد و یا بترسد به گناه بیفتد، جایز نیست.

پای نهاند در فضای مجازی ایمان می خواهد

آیا صحبت یا شوخی با نامحرم به شکل صوتی، تصویری یا نوشتاری و نیز فالو یا لایک کردن جنس مخالف در فضای مجازی حرام است؟

پاسخ:

به طور کلی ارتباط با نامحرم که مستلزم مفسده بوده و یا خوف وقوع در حرام در میان باشد، جایز نیست.

حکم نشان دادن عکس به نامحرم چیست؟

حکم نشان دادن عکس
به نامحرم چیست؟

پاسخ:

نشان دادن عکس زن نامحرمی که جز صورت و کف دست هایش، جاهای دیگری از بدنش مانند موها و آرنج در عکس پیداست، به کسی که او را می شناسد، حرام است. و در صورتی که عکس مفسده انگیز یا زینت داشته باشد، بر هر نامحرمی حرام می باشد.

پاسخ:
نشان دادن عکس زن نامحرمی که جز صورت و کف دست هایش، جاهای دیگری از بدنش مانند موها و آرنج در عکس پیداست، به کسی که او را می شناسد، حرام است.
و در صورتی که عکس مفسده انگیز یا زینت داشته باشد، بر هر نامحرمی حرام می باشد.

صله رحم اسیر دنیای مجازی

حضرت رسول الله صلی الله علیه وآله :

هیچ طاعتی نیست که پاداشش زودتر از صله رحم برسد و مجازاتی سریع تر از مجازات ظلم و قطع رحم نیست.

ترویج الفصاحه ص ۶۶۱ . ج ۲۳۹۸

خدایا ...

هر چند وقت یکبار به من یادآوری کن:

نامحرم نامحرم است ...

چه در دنیای حقیقی ... چه در دنیای مجازی ...

یادمان بینداز **فاطمه (س)** را که

از نابینا رو می پوشاند

عکس بی حجاب

- گذاشتن عکس بی حجاب بر روی پروفایل برای بانوان جایز نیست،

- استفاده از فضای مجازی حرام نیست؛ اما معیار استفاده از فضای مجازی وابسته به رعایت احکام حلیت و حرمت است.

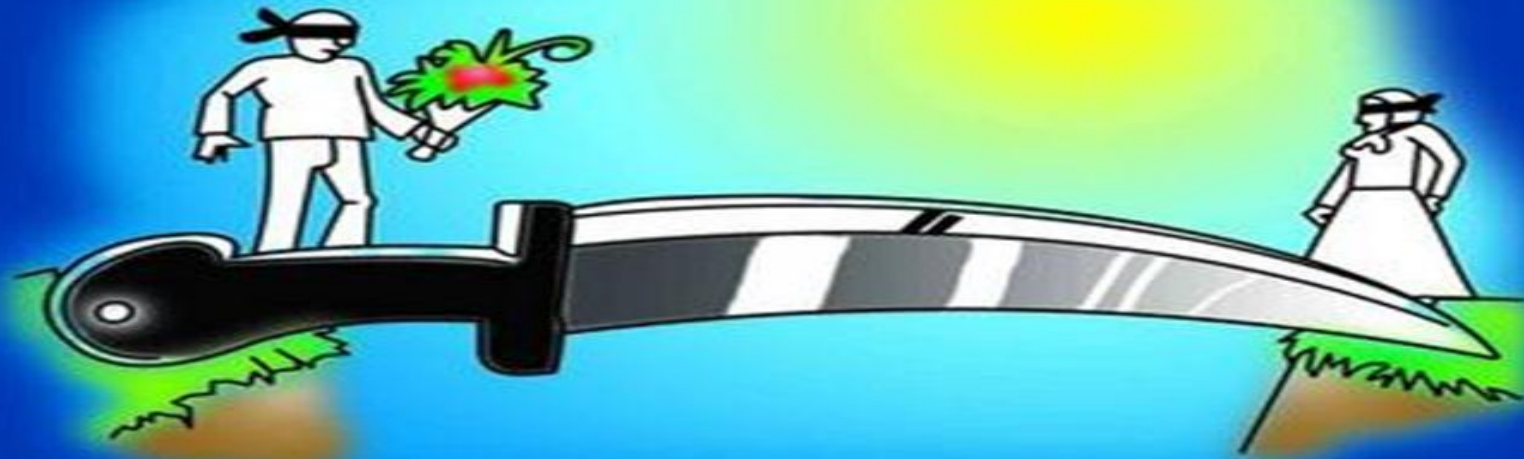
- معیار قرار دادن تصویر در فضای مجازی ایجاد مفسده و یا عدم مفسده انگیز بودن است،

- بانوان برای استفاده از فضای مجازی نیازی به اذن شوهر ندارند چراکه استفاده از فضای مجازی امری شخصی و خصوصی است.

ترس به گناه افتادن در چت کردن به چه معناست؟

پاسخ: یعنی اگر بترسید در ادامه به گناه آلوده شوید.

ممکن است چت کردن در ابتدا شرایط چت کردنی که گناه محسوب می شود را نداشته باشد؛ ولی مشخص باشد و به صورت معمول افرادی که اقدام به چت کردن می کنند، در ادامه و بعد از مدتی به گناه آلوده می شوند، در این صورت نیز چت کردن حرام است و نباید آن را آغاز نمود.

نامه نگاری با نامحرم

نامه نگاری با نامحرم و طرح مسائل شهوانی از طریق ایمیل، چه حکمی دارد؟
همه ی مراجع: طرح مسائلی که باعث ایجاد فتنه و فراهم آوردن زمینه فساد است، اشکال دارد.

تصاویر محجبه از سوی بانوان در فضای مجازی

چندبار شده عکست را
با این ژست ها
چاپ کنی
قاب کنی
ببری در یک خیابان
بدهی دست رهگذرها؟

هیچ؟!
پس در این کوچه پس کوچه های
دنیای مجازی
با این همه رهگذر که نمیشناسی
چرا زیبایی ات را حراج میکنی؟
ای بانوی عقیف دنیای واقعی

- پاسخ:
مقام معظم رهبری: در صورتی که مستلزم مفسده گردد، جایز نیست.
- آیت الله مکارم: چنانچه عکسی باشد که موازین شرعی در آن رعایت شده باشد، شرعا اشکالی ندارد، ولی با توجه به پیامدها و مفسدی که بعضا در پی دارد، توصیه نمی شود.
- آیت الله سیستانی: اگر خوف مفسده باشد که غالبا چنین است، جایز نیست
- آیت الله فاضل: به طور کلی هرکاری که ایجاد مفسده کند، حرام است فرقی نمی کند در فضای واقعی باشد یا در فضای مجازی.

طبیعی است ادامه داشتن
رفاقت های دنیای واقعی
در دنیای مجازی. همین
گرم گرفتن و شوخی کردن

شاید در دنیای واقعی اگر
یک نامحرم در بینتان باشد
اینجور باهم بگو بخند نکنید

اما یادتان باشد در شبکه های
اجتماعی ، صدها نامحرم
شاهد رفتار شماست!

شکستن قبح گناه

هدف نهایی > دشمن > در فضای مجازی

می خواهند **قبح گناه** را از بین ببرند، همان طوری که قبح نداشتن **حیا** را از بین بردند، در حالی که فرمودند: «لا دین لمن لا حیا له». آن کسی که حیا ندارد، دین هم ندارد. وقتی **عفت** را از بین بردند و بی حیایی در جامعه آمد، به خودی خود **دین** هم از بین می رود.

حکم ورود به حریم خصوصی افراد در فضای مجازی

- آیت الله العظمی سیستانی: عمل مزبور جایز نیست.
- آیت الله شبیری زنجانی: چنین کارهایی حرام است و در بعضی از موارد موجب ضمان است.
- آیت الله العظمی صافی گلپایگانی: هتک عرض و آبروی مؤمن حرام است و در مواردی موجب حکم به تعزیر هم می شود.
- آیت الله موسوی اردبیلی: هک کردن و افشای اسرار مردم و هتک عرض و آبروی مردم جایز نیست و استحقاق تعزیر دارد ولی نسبت به ضمان خسارت و زیان مادی ضامن است نسبت به خسارت عدم النفع تفصیلی دارد که در جای خود بحث می شود، نسبت به خسارت معنوی خسارت زننده استحقاق تعزیر دارد که ممکن است تعزیر حسب مصلحت، جریمه مالی به نفع زیان دیده قرار داده شود.
- آیت الله العظمی مکارم شیرازی: با توجه به اینکه در عرف اینها را جزء حق می دانند، از بین بردن یا تصاحب آن تجاوز به حقوق دیگران است و اگر خسارتی حاصل شود، عامل آن ضامن است مگر در مواردی که آن فضای مجازی، منشأ مفاسدی در جامعه باشد و مسئولین از باب نهی از منکر، هک کردن آن را به مصلحت جامعه ببینند.
- آیت الله سبحانی: هتک حیثیت مؤمن از گناهان بزرگ است و اما ورود به فضای خصوصی افراد را اینترنت و مانند آن نوعی تصرف در حق مردم بوده که بدون اجازه حرام است.

استفاده شخصی از اینترنت در محل کار

• **پرسش:** استفاده شخصی از اینترنت و فضای مجازی در محل کار در حد نیاز چه حکمی دارد؟

• **جواب:** استفاده شخصی از اموال بیت‌المال جایز نیست و موجب ضمان است، مگر با اذن مسئولی که شرعاً و قانوناً چنین حقی دارد.

کپی و دانلود در فضای مجازی

• **سوال:** آیا کپی کردن کارهای گرافیکی یا دانلود فیلم، کلیپ و آهنگ با ذکر منبع در فضای مجازی اشکال شرعی دارد؟

• **جواب:** اگر قرائن و شواهد یا متعارفی وجود دارد که در این گونه امور استفاده برای عموم آزاد است، اشکال ندارد و الا استفاده، خرید و فروش و کپی برداری بنابر احتیاط واجب جایز نیست.

عقد موقت در فضای مجازی

- آیا خواندن صیغه عقد موقت در فضای مجازی - برای حلال شدن رابطه مجازی - صحیح است؟ برای خواندن عقد حتماً باید طرف مقابل را بشناسیم؟
- نوشتن کافی نیست اما خواندن عقد به صورت تلفنی و امثال آن با رعایت شرایط لازم اشکال ندارد و یکی از شرایط این است که بنابر احتیاط واجب در ازدواج با دختر باکره اجازه پدر یا جدّ پدري او لازم است و بنابر احتیاط بدون آن عقد صحیح نیست. فی نفسه لازم نیست؛ همین که در عقد مخاطب شما معلوم باشد، کفایت می کند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ